

Silahlı Özgür Dünya

Serap Ergen

seraperg@yahoo.com

ELYAD—DAL Araştırma Laboratuvarları

Irak'ta savaş ihtimali gündeme geldiğinden beri, "savaş" ve "silahlanma" birbirinden ayrılmayan iki kavram haline geldi. Savaş öncesinde, savaşın sebebi olarak Irak'ın nükleer silah sahibi olması gösterildi. Savaş başladıktan sonra ise silah kelimesi daha çok ABD ile duyulur oldu. ABD silahlanmada, silah ihracatında ve silah alımında dünya birincisi bir ülke olarak (1) Irak'ı savaşın başladığı günden itibaren ağır bombardıman altında tuttu. Her gün yüzlere hatta binlere varan sayıda bomba atıldığı haberleri açıklandı. Özellikle bazı bombaların 1 milyon dolara yakın bir maliyete sahip olması, silaha yatırılan miktarın büyüklüğünü gözler önüne sermektedir. "Savunma"ya bu kadar büyük oranda para yatırılan bir ülkede, bireysel silah alımları da yüksek olmaktadır. Peki bireysel silah alımları da savunma için midir?

Bu sorunun cevabının "evet" olma ihtimali düşük gözükmemektedir. Bakırköy Psikiyatri Tedavi ve Araştırma Merkezi tarafından yapılan bir araştırmaya göre, Türkiye'de her on kişiden biri silah taşımaktadır ki bunların dörtte üçü ruhsatsızdır. (2) Dünya çapında silahlanmada 14. sırada olan Türkiye'nin yaklaşık yedi milyonunun "savunma" amaçlı silah taşınması, Türkiye'de ciddi oranda bir iç güvenlik sorunu olduğu anlamına gelir. Ancak, medyaya baktığımızda silahlı ölümlerin nedeni sadece "kan davası" ya da "mafya hesaplaşması" gibi can güvenliğini tehlikeye atan olaylar değildir. Babasının silahı ile oynarken kendini ya da etrafındakileri vuran çocuklarla ilgili haberlere de rastlanır. Aynı şekilde, futbol maçları sonrasında heyecana kurban gidenlerin sayısı da az değildir. Öyleyse yedi milyonun hepsi kendilerini savunmak için silahlanmamıştır. O zaman silahlanmanın diğer nedenleri nedir?

22 Nisan 1999'da Columbine Lisesi'nde iki öğrenci, bir öğretmenin ve on iki öğrencinin ölümüne neden olan bir silahlı saldırı gerçekleştirmiştir. (3) Bu olay, o dönemde insanların dikkatini bireysel silahlanma üzerine çekmişti. Her şiddet olayında olduğu gibi basın bu konuya da ilgisi yüksekti ve her biri bu soruna kendince açıklamalar getirmekteydi. Bu tür olaylarda suçun kaynağı listesinde ilk sırada yer alan rock ve metal müzik yine birinci sıradaydı. Aynı şekilde, şiddet içeren filmlere de atıfta bulunuldu. Hatta 24 Nisan 1999 tarihli Hürriyet Gazetesi, suçu "Basketbol Günlüğü" adlı filmde, uyuşturucu kullanan bir genci canlandıran Leonardo Di Caprio'da buldu. (4) Ancak, kimse çocukların kullandıkları ve ailelerine ait olan silahların, niye satın alındığını veya devletin neden silah alımını yasal bir hak olarak sunduğunu sorma ihtiyacı duymadı. Kimse suçu, şiddetten kaçınmayan ve halkına da şiddeti anayasal bir yetki olarak sunan bir ülkede aramadı.

Elbette ABD, bireysel silah alımına izin veren tek ülke değil; Türkiye de izin vermektedir. 13 Haziran 2002 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişikliğe göre, silah taşıma ruhsatı verilen kişiler için RTÜK, SPK, Rekabet Kurulu, Telekom, BDDK, Kamu İhale Kurulu, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçecekler Piyasası Düzenleme Kurulu ile Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu başkan ve üyeleri de girmektedir. (5) Bu kişilere silah taşıma ruhsatı verilmesinin nedeni ne olabilir? RTÜK çalışanları kapattıkları televizyon kanalı sahipleri tarafından tehdit mi edilmektedir? Yoksa Telekom'da çalışan kişilere, faturayı ödeyemeyen müşteriler saldırıda mı bulunmaktadırlar? Daha da önemlisi, devlet tarafından, bu kuruluşların binalarında güvenlik görevlilerinin bulunmasını engelleyen bir yasa ya da kural mı çıkartılmıştır? Eğer devlet bu insanların can güvenliğini sağlayamamaktaysa, durum düşünülenenden daha ciddi demektir. Ancak, devlet can güvenliğini sağlıyorsa ve buna rağmen silah veriyorsa durum çok daha ciddidir.

Herhangi bir terör ya da şiddet olayına karışmamış ve "can güvenliğini tehdit eden kuruluşlarda çalışmayan" birinin, sivil hayatta silah kullanmasını gerektirecek durumlar nelerdir? Bunlar arasında, ekonomisi her gün sarsılan Türkiye'de hırsızlığı ilk sıraya koyabiliriz. Hemen hemen her gün, işlenen değişik hırsızlık haberleri gündeme gelmektedir. Otomobili ile kaçırılanlar, evi soyup evdeki yemeği de yiyen hırsızlar, soyduğu evde uyuduğu için yakalananlar... Ancak, bütün hırsızlık haberlerine içerdikleri ironi nedeniyle yer verilmemektedir. Bir kısmı ölüm haberi de içerir. Ya yakalanan hırsız vurulur ya da yakalanınca panikleyen hırsız vurur. Silah karışan hırsızlık olayları her zaman "ölüm riski" taşır. Peki "ölüm riski" taşıyacaksa, silah insanlara nasıl bir güvence verir? Bu sorunun cevabı içindedir: Vermez!

Silah, sorunların çözümü değildir; sadece bir sorunu yok edip yenisini yaratır. Şiddet şiddetle yok olmaz. Şiddeti ortadan kaldırmak için başka bir yol kullanmak gerekir: Şiddetsizlik. Şiddet karşısında şiddet kullanmamak boyun eğmek değildir; aksine direnmektir. Şiddetsizliğin başarısını en iyi Gandhi göstermiştir. Özgürlüklerini isteyen Hindistan halkı, silahlı İngiliz askerlerine karşı ellerindeki tek silah olan şiddetsizliği kullanmış ve isteklerine kavuşmuşlardır. (6) Eğer onlar da şiddete başvursalardı; kendilerinden kuvvetli bir güce yenik düşeceklerdi. O yüzden şiddetsizlik, şiddet karşısında en etkili silahtır. Özgürlük ya da güvenlik, silahın sağlayabileceği bir imkan değildir. Silah birinin güvenliğini sağlıyorsa; bir başkasınınkini tehlikeye atıyor demektir. Silah birini özgürleştiriyorsa, diğerini tutsaklaştırıyor. Her zaman bir taraf kaybeden olmak zorundadır.

20 Mart 2003 günü Irak'ta başlayan savaş, silahla demokrasi vaat ediyordu. Irak halkı yalnızca bir diktatörden kurtulmayacaktı; aynı zamanda Amerika ve İngiltere gibi demokratik ülkeler, Iraklılara demokrasiyi öğretecekti. Koalisyon güçleri büyük vaatler ve büyük silahlarla çıktıkları yolculukta epey ilerlediler. Irak halkını bir diktatörün yönetimi altında ezilmekten kurtardılar. Şimdi sıra demokrasiyi öğretmekte. Ancak silah, bir tarafı özgür kılarken diğer tarafı tutsaklaştırıyorsa bu savaşta tutsak kim? Nerede olduğu bilinmeyen Saddam Hüseyin mi, petrolün bulunduğu kentleri "kontrol" altına alan koalisyon güçleri mi, yoksa "özgür" Irak halkı mı? Bir başka önemli nokta ise, Irak'taki demokrasinin sınırlarının ne olacağıdır. Irak halkı da diğer demokratik insanlar gibi can güvenlikleri için silahlanma hakkına erişebilecekler mi? Eğer onlar da erişebilirse, özgür dünyanın sınırları daha da genişleyecektir.

(1) Türkiye silahlanmada 4'üncü. (2002). Savaş Karşıtları Sitesi.

<http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=5&ArsivAnaID=7866>

(2) 10 kişiden biri silahlı. (2002). Savaş Karşıtları Sitesi.

<http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=5&ArsivAnaID=10030&SayfaNo=1>

(3) Katliamdan kurtulan Türk. (1999). www.hurriyetim.com.tr.

<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/99/04/22/dunya/00dun.htm>

(4) Çeteyi DiCaprio mu etkiledi. (1999). www.hurriyetim.com.tr.

<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/hur/turk/99/04/24/yasam/03yas.htm>

(5) Silahlanma esasları sil baştan. (2002). Savaş Karşıtları Sitesi.

<http://www.savaskarsitlari.org/arsiv.asp?ArsivTipID=5&ArsivAnaID=7863>

(6) Goldstein, J.S. (2001). *International Relations*. (s.157): Longman



5 JUIN 1989 PLACE TIAN AN MEN / PHOTO STUART FRANKLIN